

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen
Att.: Louise Cifuentes
Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby

Den 21. januar 2022

Forslag til Lov om regulering af sociale medier

Dansk Erhvervs fremsender hermed hørings svar vedr. forslag til regulering af sociale medier.

Vi bakker som udgangspunkt op om formålet om at beskytte børn og andre borgere mod ulovligt indhold på sociale medier og vi anerkender at forslaget antages udformet under respekt for modellen ”*notice and take down*”, der traditionel anvendes for den type af digitale tjenester som sociale medier er en variant af. Vi forventer i den forbindelse, at lovforslaget er udformet med respekt for de principper, der er fastlagt af EU-Domstolen i forbindelse med e-handelslovens regler herom.

Vi har dog en række forbehold, som bevirker, at vi ikke finder, at nærværende lovforslag er den mest hensigtsmæssige måde at nå dette mål.

Generelle bemærkninger

Den teknologiske udvikling har medført en fundamental transformation af vores samfund både i forhold til menneskers sociale liv, mulighederne for at udbrede den demokratiske debat globalt og i forhold til erhvervslivets muligheder for at kommunikere.

Dette kan medføre behov for at opdatere lovgivning – Dansk Erhverv bifalder derfor bl.a., at e-handelsdirektivet efter 20 år opdateres i regi af *Digital Services Act* (DSA) – og det kan også give anledning til helt ny regulering, der tager hensyn til den digitale udvikling. Dansk Erhverv ser gode takter i de opdaterede EU-regler, og er tilfredse med, at der fra dansk side er vist politisk vilje og ejerskab over denne vigtige dagsorden.

Det er Dansk Erhvervs generelle holdning, at der ikke bør indføres nye regler på områder, hvor eksisterende lovgivning allerede finder anvendelse og dette gælder også ift. europæisk regulering, som ventes vedtaget indenfor kort tid.

Dansk Erhverv ser tre grundlæggende udfordringer med forslaget i sin nuværende form: 1) forslagens tidsplan og timing, 2) Danmarks rolle i EU og 3) proportionaliteten og relevansen af de krav, der stilles til private virksomheder i en retsstat.

For det første er tidsplanen for forslaget uheldig af flere årsager. De berørte virksomheder får – i fald forslaget vedtages – kun ganske få måneder, måske endda kun uger, til at omstille sig til de nye krav til rapportering, processer for håndtering af anmeldelser m.v., hvilket forekommer urimeligt, når det samtidig bemærkes, at det forberedende arbejde begyndte helt tilbage i 2019.

Området er kompliceret og har derfor krævet et grundigt forarbejde, hvilket er rimeligt. Dette bør dog også afspejles ved, at perioden fra afsluttet behandling og vedtagelse i Folketinget til lovens ikrafttræden derfor ikke bør fastsættes til mindre end ét år.

Vi har i flere tilfælde set, at tidsrummet mellem nye reglers vedtagelse og ikrafttræden bliver mindre og mindre. Det er i strid med grundlæggende principper for god regulering, at de berørte virksomheder ikke har tilstrækkelig mulighed for at omstille sig til de nye krav, de mødes med. Og dette kan ikke tilbagevises med henvisning til, at denne omstilling kan begynde, når et lovforslag fremsættes.

Vores demokratiske proces i Danmark indebærer udover høringsprocessen også behandling i Folketinget (evt. inkl. udvalg), og dermed er det eneste rimelige, at virksomhedernes arbejde med at efterleve nye lovkrav først påbegyndes, når nye love endeligt vedtages.

Derudover er timingen af forslagets fremsættelse og ikrafttræden meget uheldig, da der på EU-niveau efter flere års intensive forhandlinger er ved at være enighed om DSA'en, som kommer til at dække de væsentlige dele af dette forslag, og som kommer til at have forrang, hvilket også anerkendes i sidste afsnit af høringsbrevet.

Hvis forslaget skal ses som en form for implementering eller vejledning til DSA, ville det være naturligt at afvente det endelige indhold af DSA, da de kommende trilog-forhandlingerne kan medføre ændringer, som ikke er afspejlet i den danske lov.

Dette fører til den anden udfordring, hvor Dansk Erhverv mener, det fremsatte forslag svækker vores position i EU. Det skyldes både, at det sender et dårligt signal til de øvrige medlemslande i Unionen, når vi umiddelbart inden vedtagelse af fælleseuropæiske regler vælger at gå enegang med national regulering, særligt når regeringens eget høringssvar til EU-Kommissionens åbne høring om DSA-forslaget blandt andet fremhæver, at DSA'en bør sikre et ægte indre marked uden lovgivningsmæssig fragmentering og med lige vilkår baseret på ensartet anvendelse, gennemførelse og håndhævelse.

Et velfungerende indre marked er helt afgørende for velstand og vækst i Danmark og EU, og derfor mener Dansk Erhverv, at dette signal er meget uheldigt.

I det omfang den danske lov viser sig at være en overimplementering, som dog er indenfor rammerne af DSA, vil en sådan overimplementering stille danske virksomheder dårligere i konkurrencen med virksomheder såvel indenfor og udenfor EU, hvilket ligeledes er noget, vi mener er uhenigtsmæssigt.

I forhold til de krav, som stilles til de virksomheder, der driver digitale tjenester, har Dansk Erhverv i andre dele af DSA-forslaget argumenteret stærkt for øgede krav til nye digitale forretningsmodeller, når det f.eks. drejer sig om salg og formidling af farlige og ulovlige produkter med henblik på at sikre beskyttelsen af forbrugersikkerheden og konkurrencen på det indre marked.

Men dette lovforslag vedrører - i modsætning til situationen med onlinemarkedspladser, der formidler kommercielle aktiviteter og ansvar for lovligheden af produkter fra sælgere i 3. lande – ytringsfrihedsproblematikker. På dette område er der (i modsætning til produktområdet) ikke tradition for at overlade vurderinger af, om en ytring (sproglig eller billedlig) er lovlig, til virksomheder medmindre der er tale om indhold, der indgår som en del af en reguleret medievirksomhed med egentlig redaktion.

Ytringsfrihedsområdet er traditionelt set et meget sensitivt område, som normalt overlades til domstolene. Derfor bør lovforslaget også afspejle en respekt for den meget vanskelige afvejning af ytringsfriheden og retten til ikke at blive krænket. Dansk Erhverv bemærker i den sammenhæng, at regeringens med dette forslag går imod anbefalingerne fra Ytringsfrihedskommissionen, hvilket vi er uforstående overfor.

Vi er bekymrede for, at for unuancerede krav til hurtig fjernelse af indhold med tilknyttede ytringer, kan føre til, at virksomheder fjerner langt mere indhold end nødvendigt for at undgå repressalier, og dermed skades den demokratiske samtale og debat. Denne problematik er også blevet påpeget bl.a. af tænketanken Justitia.

Netop fordi loven omhandler alle typer ulovligt indhold, vil der formodentlig være en lang række sager, hvor lovligheden af anmeldt indhold er vanskeligt at afgøre. Dette kan imødegås ved at begrænse forslagens *scope* til at omhandle klart ulovligt indhold.

Specifikke bemærkninger

§2 Anvendelsesområde

Dansk Erhverv er positivt indstillede overfor, at de tjenester, som nævnes i stk. 6, 1-7, er undtaget fra lovens anvendelsesområde.

§5 Afgørelse og tidsfrister

Det synes at være et urimeligt krav at stille virksomhederne overfor, at skulle fortage lovlighedsvurderingerne indenfor de nævnte tidsfrister uanset hvilken type ulovligt indhold der er tale om.

Afgørelsen om lovlighed vil variere i kompleksitet, og der bør derfor skelnes mellem kravene ift. afgørelser vedr. klart ulovligt indhold og de sager, hvor der er rimelig tvivl om lovligheden af indholdet.

I forhold til rimeligheden og proportionaliteten af de angivne frister vil Dansk Erhverv henstille til, at man tager kontakt til de statslige myndigheder som er vant til at foretage disse vurderinger; politiet, anklagemyndigheder, fogedretten m.fl. for at afklare, hvor meget tid det normalt tager at foretage lovlighedsvurderingerne og hvordan de prioriteres indenfor kategorier af de forskellige typer ytringer og indhold.

Dansk Erhverv mener under alle omstændigheder, at tidsfristerne må tilpasses længden af de eventuelle tidsfrister i den overlappende lovgivning i DSA.

Hensynet til, at klart ulovligt og meget skadeligt indhold fjernes hurtigt, tilsiger også, at der gives incitament til at tjenesteudbydere opprioriterer disse vurderinger. På den måde, vil det indhold, som må formodes at have de største skadevirkninger på ofrene også få forrang fremfor mindre alvorlige sager. Fokus på klart ulovligt indhold vil også være i tråd med DSA-teksten, som i artikel 5.1(a) henviser til åbenlyst ulovligt indhold.

Derudover er Dansk Erhverv betænkelige ved, at tjenesteudbydere skal foretage juridiske afgørelser i tilfælde, som gælder ytringer og andre områder, der er vanskelige at træffe afgørelse om. Derfor bør forslaget udelukkende gælde klart ulovligt indhold.

§7 Efterprøvelsen

Efter stk. 9 kan tjenesteudbydere helt undgå at foretage vurderingen om lovligheden af indhold og eventuel fjernelse heraf, hvis indholdet inden vurderingen er foretaget fjernes eller blokeres grundet andre foranstaltninger – herunder hvis tjenesteudbyderen vurderer, at indholdet er i strid med interne retningslinjer. Dette skaber et uheldigt incitament, hvor store mængde lovligt indhold, der deles af borgere og virksomheder, bliver fjernet af tjenesteudbydere. Dette skader borgernes ytringsfrihed og forringer den demokratiske samtale, der foregår online.

§8 Afrapportering

Onlinetjenester har vidt forskellige politikker, processer og problemstillinger, og meningsfuld gennemsigthed ser forskellig ud fra tjeneste til tjeneste. Med forslaget lægges der op til, at vidt forskellige slags platforme aflægger gennemsigthedsrapport i samme format.

Dansk Erhverv mener, det er langt mere hensigtsmæssigt at formulere en generel, fælleseuropæisk målsætning for, hvad der kvalificerer som gennemsigthed og herunder acceptere fleksible former for datarapportering i forhold til, hvad der giver mening for forskellige typer platforme.

§10 Analyser

Af forslaget fremgår, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan kræve alle nødvendige oplysninger udleveret til brug for analyser. Dette bør præciseres og afspejles af indholdet i DSA'en, således at virksomhederne har klarhed om, hvilke typer informationer, danske myndigheder kan bede dem udlevere.

§17 Administrative bødeforlæg

Dansk Erhverv er generelt betænkelige ved administrative bøder, særligt på områder der ikke tidligere har været lovreguleret og hvor der således heller ikke findes en fast bødepraksis.

Generelt i forhold til anvendelsen af administrative bøder, bemærker vi endvidere, at sanktioner – og bødeniveau – fastsættes i Danmark som alt overvejende hovedregel af domstolene.

I de helt særlige tilfælde, hvor særmyndigheder – uden involvering af politi, anklagemyndighed og domstole – får adgang til at afgøre straffesager ved bødeforlæg, forudsættes det i tilsiger »væsentlige retssikkerhedsmæssige hensyn« ifølge bl.a. Justitsministeriets lov kvalitetsvejledning bl.a. at bl.a. sanktionsniveauet ligger fast. Tilsvarende krav gengives og uddybes bl.a. i lovbemærkningerne til den nuværende bestemmelse i konkurrencelovens § 23 j indsat ved L2021 207 hvoraf

det bl.a. fremgår at »[...] det [vil] være en forudsætning for at udstede et udenretligt civilt bødeforrelæg, at der foreligger fast retspraksis for det bødeniveau, som anvendes i sagen.«

Da der endvidere er tale om særlovgivning, forventer Dansk Erhverv under alle omstændigheder, at bøder – i overensstemmelse med almindelige danske retsprincipper – kun kan anvendes, såfremt der er tale om groft uagtsomme eller fortsættelige overtrædelser af lovgivningen. Det bør fremgå klart og tydeligt, af lovgivningen og af bemærkningerne.

§19 Ikrafttræden

Den foreslåede dato for, hvornår loven skal træde i kraft, ligger for kort tid efter en eventuel vedtagelse af forslaget. Selv med de mest optimistiske briller vil behandling i Folketinget og endelig vedtagelse først være på plads nogle få måneder eller uger, før virksomhederne skal leve op til de nye krav.

Dette vil give store udfordringer for især mindre platforme, og derfor bør forslaget tidligst kunne træde i kraft et år efter vedtagelse.

Dette rykker ikrafttræden af dette forslag endnu tættere på den forventede ikrafttræden af DSA i Danmark, hvorfor det bør overvejes, om der er behov for at vedtage en dansk lov på et område, der om ganske kort tid bliver omfattet af fælleseuropæiske regler.

Det synes umiddelbart er være overflødigt og udtryk for signallovgivning, hvis man vælger at gennemføre på nuværende tidspunkt og med så kort frist.

Bemærkninger til lovforslaget

Det virker umiddelbart betænkeligt, når der i bemærkningerne står, at spredning af ulovligt indhold er så alvorligt, at det ikke kan afvente den europæiske DSA, ligesom der henvises til, at flere andre medlemslande har indført nationale regler (s. 16).

Dansk Erhverv deler ikke denne opfattelse. For det første er DSA'en meget tæt på at blive vedtaget, og selvom vi deler ambitionen om at bekæmpe ulovligt indhold, vil de negative effekter af dansk regulering overskygge fordelene ved at komme de fælles regler i forkøbet. Derudover mener vi ikke, at Danmark skal bidrage til at fragmentere det indre marked i EU ved at følge trop med de lande, som har indført nationale regler.

Dansk Erhverv bemærker, at vi ikke har modtaget den høring af et udkast til forslaget i perioden 29. november til 3. januar (s. 53).

Vurderingen af økonomiske konsekvenser for erhvervslivet vurderes at være på under 4 mio. kr. Dette forekommer umiddelbart lavt ud fra dialog med vores medlemsvirksomheder, og Dansk Erhverv mener således, at en mere retvisende vurdering vil være på sin plads.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte dele

Et eksempel på effektive virkemidler mod spredning af ulovligt indhold er TCO-forordningen, som træder i kraft i Danmark i juni 2022. Her skal udbydere af hosting-tjenester fjerne terrorrelateret

indhold med meget kort frist efter påbud fra en kompetent myndighed i EU (s. 66). Her ligger lovlighedsvurderingen af indholdet altså hos en kompetent myndighed, og dette princip kan med fordel tages med i forslaget til lov om regulering af sociale medier.

Afsluttende bemærkninger

Der er mange områder, hvor vi kan tage fat – vi støtter gerne og bringer erfaringer og viden fra vores medlemmer, som bl.a. tæller mere end 100 brancheforeninger. I september 2021 afholdt Dansk Erhverv eksempelvis et rundbord, hvor repræsentanter fra en række ministerier, tech-virksomheder, spilproducenter og civilsamfundsorganisationer, der varetager børn og unges interesser, var samlet.

Her blev der drøftet en række udfordringer bl.a. de tekniske problemer med at forhindre kendt ulovligt indhold i at blive lagt online, markedsføring til børn og unge m.m., ligesom nogle af mulighederne fx for bedre digital dannelse, positive fællesskaber online og bedre samspil mellem civilsamfundet, erhvervslivet og myndigheder var på dagsordenen.

Dansk Erhverv er enige i vurderingen af, at dette område er vigtigt. I vores optik kan regeringens intention om at skabe bedre forhold for borgere og virksomheder online bedre opnås ved at tage fat i andre områder. Det kan fx være ved at komme arbejdet med implementering af *Digital Services Act* i forkøbet og bl.a. nu begynde at se på, hvem der i en dansk kontekst kan få rollen som *trusted flaggers*, eller ved at tage fat i nogle af de mange andre dilemmaer, som er opstået med den digitale omstilling af vores samfund. Dansk Erhverv ser frem til at bidrage konstruktivt til dette arbejde.

Med venlig hilsen,

Christian von Stamm Jonasson
Chefkonsulent